

واکاوی مؤلفه های فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین

در فعالیت بدنی

مریم کیال ۱، مهدی نادری نسب* ۲، نیما ماجدی ۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۱۸

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۵/۱۴

ص ص: ۲۳۷-۲۵۶

چکیده

هدف از پژوهش حاضر واکاوی مؤلفه های فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می باشد. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده ها توصیفی- پیمایشی بود. در بخش اول (کیفی) برای انجام مصاحبه میدانی، جامعه آماری پژوهش را اساتید دانشگاهی آگاه به مساله ورزش معلولین، برخی مدیران حوزه ورزش معلولین (فدراسیون ورزش های جانبازان و معلولین) و همچنین ورزشکاران معلول و جانباز تشکیل می دادند که این افراد، به صورت هدفمند برای مصاحبه های کیفی در موضوع پژوهش انتخاب گردیدند (۱۲ مصاحبه و تا حد اشباع نظری ادامه یافت). و در بخش دوم (کمی) بعد از گردآوری اطلاعات حاصل از پژوهش کیفی، اقدام به ساخت پرسشنامه مؤلفه های فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی نموده و این پرسشنامه (۲۹ گویه و در قالب ۸ مؤلفه) در بین معلولین ورزشکار (۳۸۶ نفر)، توزیع گردید. روایی و پایایی سؤالات مصاحبه و پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. از شاخص های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده ها (طبیعی و یا غیر طبیعی بودن) استفاده و برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه گیری و مدل ساختاری از نرم افزارهای SPSS نسخه ۲۴، Smart PLS نسخه ۲،۰ و نرم افزار Max QDA نسخه Pro استفاده شد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ۲۹ کد مفهومی و ۸ مقوله اصلی، از مؤلفه های فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می باشد. از این رو امید است نتایج پژوهش حاضر، بتواند راهگشای متولیان ورزش معلولین در کشور باشد.

واژه های کلیدی: امکانات، خانواده، محیط، نگرش.

۱- دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه آزاداسلامی، واحد قزوین maryamkiyal12@gmail.com
۲- استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه آزاداسلامی واحد قزوین نویسنده مسئول: naderinasab_m@yahoo.com
۳- استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه آزاداسلامی واحد قزوین majedi_n@yahoo.com

Analysis of Socio-Cultural Components Affecting the Participation of Persons with Disabilities in Physical Activity

Maryam Kiyal¹, *Mehdi Naderinasab², Nima Majedi³

Abstract

The purpose of the current study was to examine the socio-cultural components affecting the participation of persons with disabilities in physical activity. The method of the present study was applied in terms of purpose, and its data were collected using the descriptive-survey method. In the qualitative section for conducting field interviews, the statistical community of the study consisted of lecturers who were aware of the issue of disabled sports, some of the managers who were engaged in the sports field of the Disabled Sports Federation, as well as disabled and veteran athletes. Objectives were selected for qualitative interviews on the topic of research (12 interviews with 12 people and continued to theoretical saturation). In the quantitative part, after collecting the data qualitatively, a questionnaire on social-cultural components affecting the participation of the disabled in physical activity was performed and this questionnaire (29 items in the form of 8 components) among the athletes with a disability (n=386) were distributed.

The elongation and skidding indices are used to investigate the distribution of data (normal or abnormal) and to investigate and answer the research questions, a compilation of the model and structural model of IBM SPSS Software v.24, Smart PLS V.2.0, and Pro Max QDA v.Pro were used. The results of the study indicated that 29 conceptual codes and 8 main categories are the socio-cultural components affecting the participation of the disabled in physical activity. Consequently, the results of the present study hopefully can pave the way for those who are in charge of sports for disabled athletes.

Keywords: Ffamily, environment, facilities, attitudes.

1. Ph.D. student of sports management Azad University of Qazvin
maryamkiyal12@gmail.com
2. Assistant Professor of Sport Management, Azad University of Qazvin
Corresponding Author: naderinasab_m@yahoo.com
3. Assistant Professor of Sport Management, Azad University of Qazvin
majedi_n@yahoo.com

مقدمه

ورزش یکی از شیوه هایی است که افراد می توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمی، روحی، روانی و اجتماعی فایق آیند. تحقیقات نشان داده است افرادی که به طور منظم به ورزش می پردازند، کمتر از دیگران دچار ناراحتی های قلبی عروقی شده، فشارهای عصبی کمتری را تحمل می کنند و از اعتماد به نفس بیشتری برخوردارند، آن ها نسبت به زندگی خوشبین تر بوده و کمتر دچار افسردگی می شوند (وریکر^۱ و همکاران، ۲۰۰۹). در واقع، ورزش یکی از پدیده های اجتماعی بوده که از سال های پیش به وجود آمده تا افراد معلول بتوانند با مشکلات مربوط به معلولیت بهتر کنار بیایند. گاتمن^۲ با توجه به تحقیقات اش در زمینه افراد معلول هدف از ورزش برای این گروه را چنین بیان می دارد "ایجاد تحرک و جنبش پذیری، پیشگیری و جلوگیری از بیماری ناشی از اوقات بستری در بیمارستان و کمک به افراد معلول جهت ایجاد رابطه دوباره با محیط اجتماعی (سبحانی و همکاران، ۱۳۹۴)

به دنبال جنگ تحمیلی، کشور ما نیز با گروه عظیمی از معلولان جنگی مواجه شد. گروهی که تا پیش از جنگ فعالانه در جریان روزمره زندگی شرکت داشتند، ولی امروز دیگر قادر به انجام بسیاری از فعالیت های گذشته خویش نمی باشند. در کنار آن کودکان، سالخوردگان، زنان باردار و سایر بیمارانی که موقتاً دچار معلولیت می باشند نیز قرار دارند، بنابراین بخش قابل توجهی از مردم کشورمان را این گونه افراد تشکیل می دهند (گشتاسی، ۱۳۹۱). در حدود یک میلیون و ۳۵۰ هزار معلول تحت پوشش خدمات بهزیستی هستند که از این تعداد ۱۴ درصد ناشنوا یا کم شنوا هستند، ۱۰ درصد نابینا یا کم بینا، ۴۲ درصد معلولیت جسمی حرکتی، ۲۰ درصد معلول ذهنی و ۵ تا ۶ درصد هم معلول روانی هستند (سازمان بهزیستی، ۱۳۹۷). اگر ورزش برای همگان به طور جنبی در زندگی روزانه مطرح است و عدم ایجاد فعالیت های ورزشی اختلال چندانی در زندگی روزمره ایجاد نمی کند، برای معلولین جزئی ضروری و حیاتی از فعالیت های روزانه تلقی می شود و در صورت نپرداختن بدان، وقفه و اختلالی در مسیر بهبودی یا حفظ شرایط کنونی بوجود خواهد آورد (جلالی فراهانی، ۱۳۸۷). به صورت تاریخی، ورزش های مدرن ابتدا در طول قرن نوزدهم به عنوان وسیله ای برای آموزش مردان جوان در اشرافیت انگلیس و طبقه متوسط ایجاد شدند. سایر اعضای جامعه که بسیاری از آن ها دارای موقعیت های پایینی بودند، از بین رفته و یا تقسیم شدند و برای دسته های جمعیتی مانند کارگران، زنان، مردم مستعمره، آمریکایی های افراطی و افراد دارای معلولیت، دسترسی به ورزش، دائماً نتیجه مبارزات اجتماعی بوده است (فرز^۳ و همکاران، ۲۰۱۷). در مورد افراد معلول، مطالعات مختلف سبب ظهور و افزایش تدریجی فعالیت ورزشی و فیزیکی برای معلولین شد (مارسلینی^۴، ۲۰۱۸). این مطالعات نشان می دهند که

- 1 . vereceer
- 2 . Guttman
- 3 . Ferez
- 4 . Marcellini

فعالیت‌های ورزشی منجر به بهبود عملکرد معلولین می‌شود. کالهاکیک^۱ و همکاران (۲۰۲۰) دریافتند که فعالیت بدنی باعث افزایش میزان تاب‌آوری افراد معلول می‌شود. دوئیستورا^۲ و همکاران (۲۰۲۰) اظهار داشتند که فعالیت بدنی می‌تواند کیفیت زندگی افراد معلول را افزایش دهد. ییلماز^۳ و همکاران (۲۰۲۰) دریافتند که فعالیت بدنی می‌تواند به توسعه مشارکت اجتماعی و بهبود تعاملات و ارتباطات بین فردی در افراد معلول منجر شود و باتالیو^۴ و همکاران (۲۰۲۰) نیز بیان داشتند که فعالیت بدنی می‌تواند به بهبود سطوح افسردگی، اضطراب و در کل سلامت روانی افراد معلول منجر شود.

در گذشته، انجمن‌های والدین، متخصصان آموزش و پرورش و متخصصان تربیت بدنی و همچنین سازمان‌های خیریه برای حضور معلولین ذهنی فعالیت گسترده‌ای انجام دادند و موفق شدند امکان حضور این قشر از جامعه را در فعالیت‌های ورزشی مهیا نمایند (برنز^۵، ۲۰۱۲، لانتس و مارسلینی^۶، ۲۰۱۸). تا قبل از دهه ۱۹۶۰ میلادی، حضور افراد معلول (حرکتی، بینایی و ذهنی) بیشتر به صورت انجام حرکات ورزشی در بیمارستان‌ها و مکان‌های بازتوانی صورت می‌گرفت اما بعد از این تاریخ، معلولین به صورت ساختار یافته در میادین ورزشی حاضر می‌شدند (جرارد^۷، ۲۰۱۶). در واقع، برای هر ورزشی که اکنون معلولان در آن به صورت ساختار یافته حضور دارند، تاریخچه‌ای وجود دارد. برای مثال حضور ورزشکاران معلول در رشته اسکیت نشسته در دهه ۱۹۸۰ میلادی رخ داد (ویولینگ^۸ و همکاران، ۲۰۱۸).

اما معلولیت به معنای داشتن هرگونه بیماری طولانی مدت یا مشکل بهداشتی است که فعالیت‌های روزمره فرد یا کارهایی را که فرد می‌تواند انجام دهد، محدود می‌کند. (کانگ و تیلر^۹، ۲۰۱۴). علاوه بر محدودیت‌های فیزیکی معلولین، نگرش‌های شخصی و اجتماعی منجر به موانع بیشتری برای مشارکت در ورزش از سوی آن‌ها می‌شود (سازمان بهداشت جهانی^{۱۰}، ۲۰۰۱). افراد با معلولیت می‌توانند با مشکلات روبه‌رو شوند اما به دلیل ناتوانی خود، حضور در اجتماع، کار، تحصیلات و فرصت‌های شغلی خود را کاهش می‌دهند (سازمان بهداشت جهانی، ۲۰۰۱). شورای بین‌المللی علوم ورزشی و تربیت بدنی^{۱۱} (۲۰۱۵) شایع‌ترین موانع حضور معلولین در فعالیت‌های ورزشی را عنوان نموده است:

✓ موانع فیزیکی، مانند عدم دسترسی به حمل و نقل، روشنایی ضعیف در فضاهای عمومی یا برقراری ارتباط در قالب‌های محدود، برای افراد معلول ایجاد مشکل می‌کند.

1. Çulhacik

2. Doistua

3. Yilmaz

4. Battalio

5. Burns

6. Lantz & Marcellini

7. Gérard

8. Villoing

9. Kung & Taylor

10. World Health Organization

11. International Council of Sport Science and Physical Education

✓ موانع روحی، نظیر جهل و تعصب در کنار ناتوانی که منجر به حاشیه نشینی می شود، می تواند به شدت سلامت روانی افراد معلول را تضعیف کند. این امر توانمندسازی و کارآیی آنها را در معرض خطر قرار می دهد، بنابراین دسترسی به اشتغال، آموزش و تعامل اجتماعی به طور کلی تاثیر می گذارد.

✓ موانع سازمانی مانند فقدان خدمات، مشکلات موجود در بودجه یا عدم استفاده از استانداردها و سیاستها می تواند بر فرصتها و انتخاب مشارکت افراد مبتلا به معلولیت در جامعه، تأثیر بگذارد (شورای بین المللی علوم ورزشی و تربیت بدنی، ۲۰۱۵).

در پژوهش های مختلفی به بررسی عوامل مؤثر (و یا بازدارنده) بر مشارکت در فعالیت های ورزشی معلولین پرداخته شده است. از جمله: گرال دو رودریگز^۱ همکاران (۲۰۱۹)، در پژوهشی به بررسی موانع محیطی برای مشارکت معلولان مکزیکی در فعالیت های مختلف (از جمله ورزش) پرداختند و دریافتند که عواملی محیطی همچون عوامل مربوط به درون خانه، وجود و حضور زن در خانه، محل زندگی در شهر یا روستا، نوع معلولیت فردی و ... از عوامل محیطی تأثیرگذار بودند. کانگ و تیلر (۲۰۱۴) به بررسی امکانات ورزشی انگستان در خصوص معلولان پرداختند. ایشان دریافتند که شنا کردن و استفاده از تجهیزات تناسب اندام، مهم ترین فعالیت های ورزشی است که اغلب توسط معلولان بیان شده است. همچنین برای معلولین بیشتر در فعالیت های سازمان یافته مشارکت داشتند، دارای یک کارت عضویت بودند و به طور منظم در مقایسه با شرکت کنندگان غیر معلول شرکت می کردند. علاوه بر این، افراد معلول نیز بیشتر از افراد غیر معلول به وسیله حمل و نقل عمومی به مرکز مراجعه می کنند، از مسیرهای طولانی برای مراجعه به مراکز ورزشی عبور می کنند. اقداماتی که می تواند برای افزایش مشارکت ورزشی توسط افراد معلول انجام شود عبارتند از پشتیبانی صالح در مراکز ورزشی، تبلیغات از طریق تخفیف یا کارت های تفریحی، و حمل و نقل رایگان به مراکز ورزشی. براون و پاپوس^۲ (۲۰۱۸) در پژوهش خود عنوان نمودند که بعد از بازی های المپیک ۲۰۱۲ لندن، معلولین کمتری در فعالیت های ورزشی شرکت می کنند و عوامل ظهور این پدیده را بررسی کردند و دریافتند که پوشش منفی رسانه ها به عنوان یک عامل و همچنین ارتباط کمتر ورزشکاران معلول قدیمی و موفق با سایر معلولان به عنوان عامل بعدی مطرح می شود. پورسلطانی زرنیدی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان شناسایی موانع مشارکت جانبازان و معلولین استان البرز در ورزش، دریافتند که عوامل امکاناتی و اماکنی، فردی، خانوادگی، فرهنگی اجتماعی و شهری، از مهم ترین موانع می باشند. سبحانی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی خود با عنوان بررسی و اولویت بندی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز، دریافتند که به ترتیب اهمیت، عوامل سلامتی و تندرستی، لذت و نشاط و تعامل اجتماعی مهمترین عوامل مؤثر

1. Giraldo-Rodríguez

2. Brown & Pappous

مشارکت در فعالیت های بدنی و در بین موانع مشارکت ورزشی معلولین عوامل اقتصادی، محیطی (حمل و نقل)، امکانات و تجهیزات و عوامل اجتماعی- فرهنگی مهمترین موانع می باشند.

اما پژوهشی که به بررسی عوامل فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت در فعالیت های ورزشی معلولین پرداخته باشد، توسط محقق مشاهده نگردید. بنابراین انجام این پژوهش لازم و ضروری می باشد. چرا که با شناسایی این عوامل (فرهنگی- اجتماعی) می توان شرایط زندگی را برای این قشر عظیم از جامعه، مطلوب تر نمود و با دغدغه های آنها بیش از پیش آشنا شد و سعی در برطرف نمودن مشکلات احتمالی آنها نمود. در واقع انجام چنین پژوهشی، می تواند راهگشای مدیران و برنامه های آنها باشد تا بدین طریق برنامه ها هدفمندتر و ساختاریافته تر، نگارش و پیاده شوند و به عنوان چراغ راهی برای تصمیمات مدیران باشد. از سوی دیگر، با انجام پژوهش حاضر و به کارگیری نتایج آن از سوی مدیران، می توان شاهد مشارکت بیشتر معلولین در فعالیت های ورزشی بود تا از این طریق، کم تحرکی معلولان در جامعه ایران، مرتفع گردد و از پیامدهای کم تحرکی که همان بروز مشکلات و بیماری های جسمی و روانی برای معلولان است، رهایی یافت. بنابراین انجام پژوهشی با عنوان واکاوی مؤلفه های فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی از اهمیت بالایی برخوردار می باشد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده ها توصیفی- پیمایشی بود. چون هیچ گونه دستکاری بر روی متغیرها و عوامل صورت نگرفته و بر اساس رویکرد تحقیق، آمیخته بود و بستر این تحقیق، معلولین کشور در نظر گرفته شده بود. در مرحله اول، برای ساخت مدل از روش کیفی تحلیل محتوا و برای آزمون مدل از روش کمی توصیفی- تحلیلی و از نوع همبستگی مبتنی بر مدل معادلات ساختاری استفاده گردید. روش تحقیق آمیخته از نوع اکتشافی متوالی بود؛ یعنی ابتدا کیفی و سپس کمی بود. ابزار مورد استفاده در این پژوهش بعد از انجام مصاحبه و رسیدن به اشباع نظری تدوین شد که شامل ۲۹ گویه و در قالب ۸ مؤلفه ی خانواده، دوستان، نگرش اجتماعی، ویژگی های دموگرافیک، محیط، رسانه، هویت فردی و نهادهای آموزشی، به صورت پنج گزینه ای لیکرت (خیلی زیاد، ۵ امتیاز تا خیلی کم، ۱ امتیاز) تدوین شد. جامعه ی آماری بخش کیفی این پژوهش را اساتید دانشگاهی آگاه به مساله ورزش معلولین، برخی مدیران حوزه ورزش معلولین (فدراسیون ورزش های جانبازان و معلولین) و همچنین ورزشکاران معلول و جانباز تشکیل دادند و تا حد اشباع نظری ادامه یافت (در این پژوهش، ۱۲ مصاحبه با ۱۲ نفر صورت گرفته است). جامعه آماری پژوهش کمی نیز، شامل تمامی معلولین ورزشکار کل کشور که در هیئت های ورزشی و سازمان بهزیستی حضور دارند، بود. تعداد کل معلولین کشور، یک میلیون و ۳۵۰ هزار نفر می باشد و با توجه به تعداد زیاد آنها و مشخص نبودن تعداد دقیق معلولین ورزشکار، از تعداد ۳۸۴ نفر معادل حداکثر تعداد نمونه آماری در جدول مورگان استفاده شد. همه گروه های زنان، مردان، جوانان و کهنسالان (به جز افراد زیر ۱۵ سال) در فرایند پژوهش شرکت داده شدند.

روش نمونه گیری پژوهش حاضر، خوشه‌ای - تصادفی می‌باشد. در مرحله اول پس از تقسیم کشور به پنج ناحیه شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز به حکم قرعه دو شهر از هر ناحیه انتخاب شده است و تعداد معلولین از هر شهر، (۳۸۴ تقسیم بر ۵ ناحیه) حدوداً ۷۶ نفر می‌باشد. جدول ذیل معرف لایه‌های نمونه برداری از جامعه معلولین است. (لازم به ذکر است که تعداد ۲۰ نفر نیز برای جلوگیری از ریزش نمونه های تحقیق مورد بررسی قرار گرفتند که تعداد کل معلولین به ۴۰۰ نفر رسیده است). و سپس آزمودنی ها از مرکزی که معلولین به آنجا رفت و آمد می‌کردند (هیئت های ورزشی، مراکز بهزیستی) به صورت تصادفی انتخاب شده اند.

جدول ۱. جامعه و نمونه پژوهش

ناحیه	شهر	تعداد	درصد
شمال	رشت، ساری	۸۰	۲۰
جنوب	بندرعباس، بوشهر	۸۰	۲۰
شرق	مشهد، بیرجند	۸۰	۲۰
غرب	قزوین، کرمانشاه	۸۰	۲۰
مرکز	اصفهان، شهرکرد	۸۰	۲۰
کل		۴۰۰	۱۰۰

بنابراین تعداد ۴۰۰ پرسشنامه بین ۴۰۰ نفر توزیع گردید و نهایتاً، ۳۸۶ پرسشنامه مورد تحلیل آماری قرار گرفت. داده‌های کیفی پژوهش از طریق فرایند کدگذاری، تحلیل شد. مراحل تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری باز، کدگذاری محوری (مدل پارادایمی اشتراوس و کوربین) و کدگذاری گزینشی (انتخاب یک مقوله محوری به عنوان مقوله اصلی و مشخص کردن ارتباط بین هر یک از مقوله‌های محوری) انجام و به عرضه پارادایم منطقی یا تصویر تجسمی از نظریه در حال تکوین پایان یافت (بازرگان، ۱۳۸۷، ۹۵).

در بخش کمی از دو روش آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی از میانگین و درصد فراوانی برای بیان ویژگی های دموگرافیک پژوهش استفاده شد. همچنین از شاخص های کشیدگی و چولگی به منظور بررسی توزیع داده‌ها (طبیعی و یا غیر طبیعی بودن) استفاده و برای بررسی و پاسخ به سؤالات پژوهش و رسم و تدوین مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری از نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۰ و Smart PLS نسخه ۲،۰ استفاده شد.

در خصوص روایی محتوی با استفاده از فرم‌های روایی سنجی CVI و CVR روایی مورد تأیید قرار گرفت. مقدار CVR با توجه به تعداد اساتید (۱۰ نفر)، ۰/۷۴ و مقدار CVI بیشتر از ۰/۷۹ به دست آمد. بنابراین

روایی محتوی ابزار ما مورد تأیید قرار گرفت. روایی واگرا و همگرا که مربوط به معادلات ساختاری است، مورد سنجش قرار گرفت. همچنین در بخش تحلیل مصاحبه‌ها از نرم‌افزار Max QDA نسخه ۱۲ استفاده شد.

یافته‌ها

نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی مصاحبه‌شوندگان پژوهش نشان داد که ۵ نفر ورزشکار، ۳ نفر استاد دانشگاه و ۴ نفر مدیران فدراسیون و هیئت‌های ورزشی فدراسیون جانبازان و معلولین می‌باشند. ۳ نفر زن و ۹ نفر مرد بودند.

درگام اول کدگذاری‌ها، هر یک از مقوله‌های اصلی مربوط به مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی، استخراج شد که در قالب پاسخگویی به یکی از سؤال‌های پژوهش انجام شد و آن پاسخ به این سؤال بود که مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی کدام است؟.

پس از آن که کدها به کدهای اولیه بر اساس رویدادها و واقعیات، برچسب زده شد، کدهای اولیه شکل گرفت اند. سپس سه نفر از خبرگان، کدهای اولیه را بررسی و براساس کدگذاری‌های خود روی اسناد، مورد تغییر و تعدیل قرار دادند. بنابراین در بخش کیفیت سنجی کدهای اولیه از روش تثلیث یا مثلث سازی بهره گرفته شده است. حال باید بر اساس نظریه اشتراوس و کوربین (۲۰۰۳)، ارتباط بین کدهای اولیه بررسی و دسته‌هایی ایجاد شوند که مقوله خوانده می‌شود.

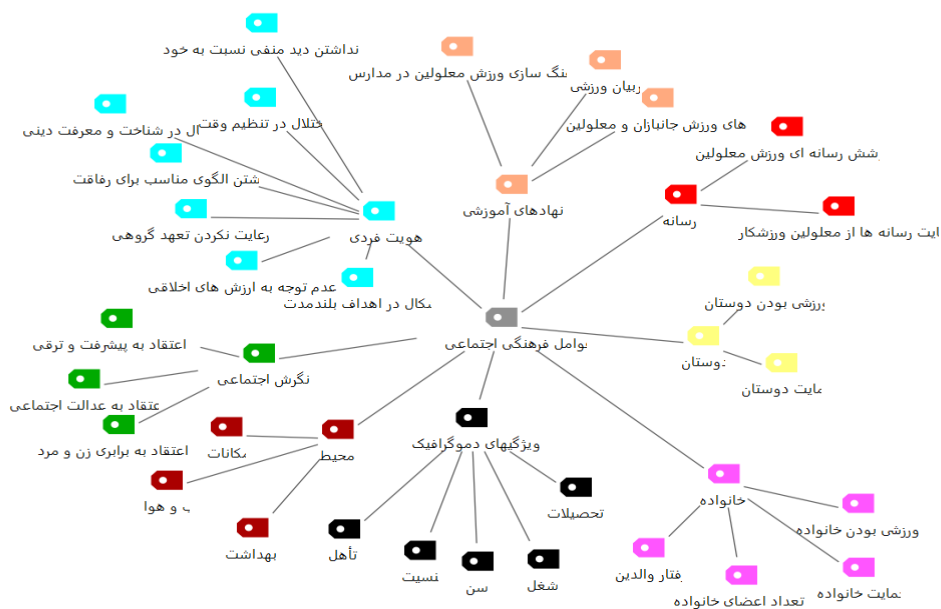
جدول ۲. خلاصه کدگذاری باز و محوری مصاحبه شونده‌ها

مقوله‌ها(کد محوری)	کدهای مفهومی	کد مصاحبه‌شوندگان
خانواده	رفتار والدین	P1, P2, P5, P8
	تعداد اعضای خانواده	P3, P5, P7, P10
	ورزشی بودن خانواده	P2, P4, P5, P7, P9
	حمایت خانواده	P1, P3, P6, P9, P11
دوستان	ورزشی بودن دوستان	P1, P3, P4, P10, P12
	حمایت دوستان	P2, P4, P6, P7, P9
رسانه	پوشش رسانه ای ورزش معلولین	P1, P2, P4, P6, P7

P2, P3, P5, P7, P8	حمایت رسانه ها از معلولین ورزشکار	
P1, P2, P10, P11, P12	فرهنگ سازی ورزش معلولین در مدارس	نهادهای آموزشی
P2, P3, P6, P8, P9, P10	مربیان ورزشی	
P1, P3, P4, P6, P8	هیئت های ورزش جانبازان و معلولین	
P3, P7, P8, P9, P10	نداشتن دید منفی نسبت به خود	هویت فردی
P1, P2, P4, P9, P10	اختلال در تنظیم وقت	
P2, P3, P5, P8, P9	اشکال در شناخت و معرفت دینی	
P1, P2, P4, P7, P8	نداشتن الگوی مناسب برای رفاقت	
P1, P3, P5, P8, P11	رعایت نکردن تعهد گروهی	
P1, P2, P4, P9, P9	عدم توجه به ارزش های اخلاقی	
P1, P2, P4, P7	اشکال در اهداف بلندمدت	
P1, P3, P8, P10	اعتقاد به پیشرفت و ترقی	نگرش اجتماعی
P2, P3, P5, P8, P11	اعتقاد به عدالت اجتماعی	
P1, P2, P5, P9, P10	اعتقاد به برابری زن و مرد	
P1, P10, P11	امکانات	محیط
P2, P3, P5, P8, P9	آب و هوا	
P1, P3, P5, P9, P10	بهداشت	
P1, P2, P4, P6, P9	وضعیت تأهل	ویژگی های دموگرافیک
P1, P5, P8, P8	جنسیت	
P3, P5, P7, P9	سن	
P2, P4, P5, P6, P8	شغل	
P1, P3, P6, P9, P10	تحصیلات	

کدگذاری محوری در طی فرآیند کدگذاری باز آغاز می‌شود. فرآیند کدگذاری محوری به شناسایی انواع شرایط، کنش‌ها و تعاملات و پیامدهایی می‌پردازد که به یک پدیده مربوط می‌شوند. فرآیند کدگذاری باز یک مقوله را به زیرمقوله‌ها پیوند می‌دهد و این کار از طریق عبارت‌هایی که روابط بین آن‌ها را تشریح می‌کند، انجام می‌دهد و شامل جستجوی سرخ‌هایی در داده‌ها است که نشان می‌دهند مقوله‌های اساسی چگونه با هم در ارتباط اند (کوربین و استراوس ۱، ۲۰۰۸). فرآیند کدگذاری محوری، داده‌های به دست آمده از کدگذاری باز را ترکیب می‌کند. این تکنیک داده‌ها را طبقه‌بندی می‌کند و بین مقوله‌ها و زیرمقوله‌ها ارتباط ایجاد می‌کند. یافته‌ها نشان داد که مقوله‌ها همان کدهای محوری هستند.

بنابراین نتایج حاصل از ۱۲ مصاحبه انجام شده، از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز و محوری (با استفاده از نرم افزار Max QDA نسخه Pro)، نشان داد که ۸ مقوله خانواده، دوستان، رسانه، نهادهای آموزشی، هویت فردی، نگرش اجتماعی، محیط و ویژگی‌های دموگرافیک از عوامل فرهنگی اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در ورزش کشور می‌باشد (شکل ۱). در ادامه از طریق نرم‌افزار SPSS به تحلیل ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های پژوهش پرداخته خواهد شد و سپس نتایج حاصل از تحلیل پرسشنامه‌ها با استفاده از نرم‌افزار Smart PLS گزارش داده خواهد شد.

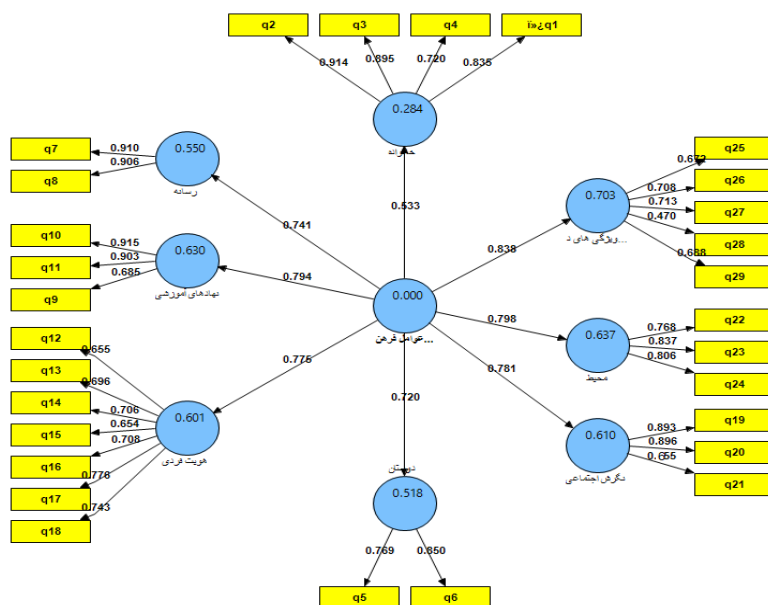
شکل ۱. مؤلفه‌های استخراج شده عوامل فرهنگی اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی (نمودار درختی نرم افزار Max QDA نسخه Pro)

آیا خانواده، دوستان، نگرش اجتماعی، ویژگی های دموگرافیک، محیط، رسانه، هویت فردی و نهادهای آموزشی از مؤلفه های فرهنگی- اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می باشند؟ نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی های جمعیت شناختی نمونه های آماری (معلولین ورزشکار) پژوهش نشان داد که ۵۶ درصد زن و ۴۴ درصد مرد؛ ۶۴/۵ درصد مجرد و ۳۵/۵ درصد متأهل؛ ۶۸ درصد از نمونه های پژوهش دارای معلولیت جسمانی بودند؛ تعداد اعضای خانواده بیشتر نمونه های پژوهش، دو نفر (۴۱/۳ درصد) می باشد. بیش از ۵۲ درصد از نمونه های پژوهش از درآمد ۱ تا ۲ میلیون برخوردار بودند. سطح تحصیلات بیشتر افراد، دیپلم و زیر دیپلم (۵۳ درصد) بود، ۴۷ درصد از نمونه های پژوهش شاغل نیستند.

بنابراگفته هیر^۱ و همکاران (۲۰۱۲)، برای تعیین نرمالیده داده ها از چولگی و کشیدگی استفاده شد. نتایج نشان داد که چولگی بین ۳ و ۳- و کشیدگی بین ۵ و ۵- قرار دارد. بنابراین داده ها از توزیع نرمال برخوردارند. ولی با این وجود به دلیل جدید بودن مدل پژوهش بهتر است از نرم افزار واریانس محور SmartPLS استفاده نمود.

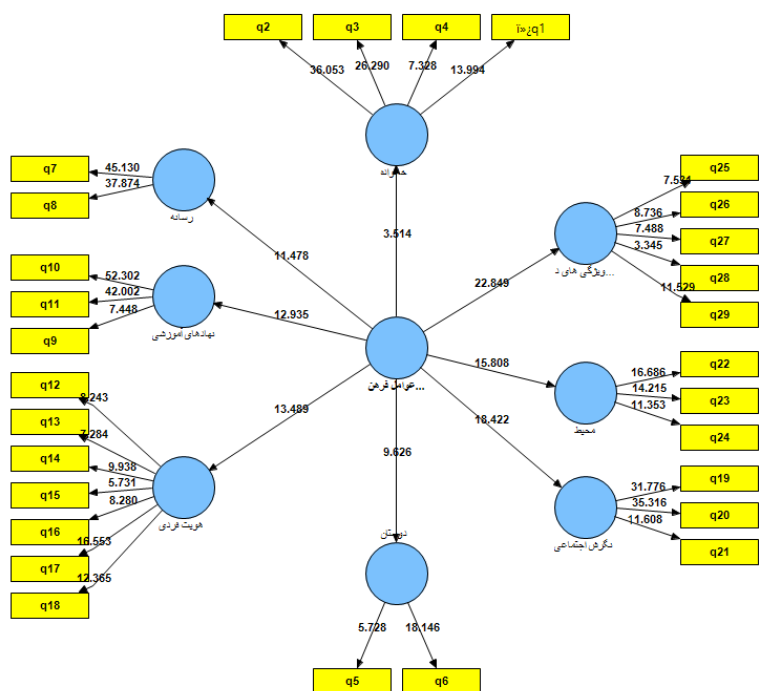
برای تمامی سؤال ها، ضرایب بارهای عاملی سؤال ها از ۰/۵ بیشتر است که نشان از مناسب بودن این معیار دارد. در اینجا هیچ یک از سؤال ها حذف نگردید. مقدار مربوط به آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی متغیرها در هر هشت متغیر، بالاتر از ۰/۷ می باشد که حاکی از پایایی مناسب مدل دارد. با توجه به روش فورنل و لارکر که مقدار مناسب برای AVE را ۰/۴ به بالا معرفی کرده اند. برای تمامی ۸ متغیر، مقدار AVE بیشتر یا مساوی ۰/۴ می باشد. روایی واگرا سومین معیار بررسی برازش مدل های اندازه گیری است که در این پژوهش در هر دو بخش روش اول (سؤال ها مربوط به هرمتغیر نسبت به خود آن متغیر همبستگی بیشتری دارند تا نسبت به متغیرهای دیگر) و دوم (معیار مهم دیگری که با روایی واگرا مشخص می گردد، میزان رابطه یک متغیر با سؤال اش در مقایسه رابطه آن متغیر با سایر متغیرها است)، به طوری که روایی واگرای قابل قبول یک مدل حاکی از آن است که یک متغیر در مدل تعامل بیشتری با سؤال های خود دارد تا با متغیر های دیگر. روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که میزان AVE برای هر متغیر بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن متغیر و متغیرهای دیگر در مدل باشد) مورد تأیید قرار گرفت. بعد از بررسی برازش مدل های اندازه گیری نوبت به برازش مدل ساختاری پژوهش می رسد. بخش مدل ساختاری بر خلاف مدل های اندازه گیری، به سؤال های (متغیرهای آشکار) کاری ندارد و تنها متغیرهای پنهان همراه با روابط میان آن ها بررسی می گردد.

¹ - Hair

شکل ۲. مدل اندازه‌گیری

برای بررسی برازش مدل ساختاری پژوهش از چندین معیار استفاده می‌شود که اولین و اساسی‌ترین معیار، ضرایب معنی‌داری t یا همان مقادیر t -values می‌باشد. در صورتی که مقدار این اعداد از $0/۹۵$ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه‌ی بین متغیرها و در نتیجه تایید روابط در سطح اطمینان $۱/۹۶$ است. البته باید توجه داشت که اعداد فقط صحت رابطه را نشان می‌دهند و شدت رابطه بین متغیرها را نمی‌توان با آن سنجید.

شکل ۳. ضرایب معنی داری t (مقادیر t-values)

مقدار R2 برای متغیرهای برون زا یا مستقل برابر صفر است. در این قسمت، همه متغیرهای درون زا، مقدار R2 برای ۸ متغیر بیشتر از ۰/۲۰۳ و برابر با مقدار متوسط است. مقدار Q2: این معیار برای هر ۸ متغیر درون زا بیشتر از ۰/۱۵ می باشد که این نشان می دهد که متغیر برونزا(مستقل) در پیش بینی متغیرهای وابسته، متوسط هستند و برازش مناسب مدل ساختاری پژوهش را تا حدودی بار دیگر تأیید می سازد.

برازش مدل کلی: مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه گیری و ساختاری می شود و با تأیید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل می شود. با توجه به سه مقدار ۰/۰۱، ۰/۲۵ و ۰/۳۶ که به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است، در هر ۸ متغیر، مقدار GOF بیشتر از ۰/۲۵ به دست آمد که نشان از برازش کلی متوسط مدل دارد.

جدول ۴. بررسی سؤال‌های پژوهش

نتیجه	مقدار T- VALUE	ضرب مسیر	سؤال پژوهشی
تأیید	۳/۵۱۴	۰/۵۳۳	آیا خانواده از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟
تأیید	۹/۶۲۶	۰/۷۲۰	آیا دوستان از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟
تأیید	۱۸/۴۲۲	۰/۷۸۱	آیا نگرش اجتماعی از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟
تأیید	۲۲/۸۴۹	۰/۸۳۸	آیا ویژگی‌های دموگرافیک از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی است؟
تأیید	۱۵/۸۰۸	۰/۷۹۸	آیا محیط از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟
تأیید	۱۱/۴۷۸	۰/۷۴۱	آیا رسانه از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟
تأیید	۱۳/۴۸۹	۰/۷۷۵	آیا هویت فردی از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟
تأیید	۱۲/۹۳۵	۰/۷۹۴	آیا نهادهای آموزشی از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد؟

با توجه به جدول فوق، مقدار T-Value با توجه به این که همگی بیشتر از ۲/۵۸ می‌باشند بنابراین در سطح ۰/۰۹۹، تمامی هشت مؤلفه‌ی پژوهش از عوامل فرهنگی اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت ورزشی می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

فعالیت بدنی و ورزش فراتر از یک وسیله تفریحی، عاملی در جهت تکامل نارسایی‌های جسمی و روانی جانبازان و معلولان است (کیال و همکاران، ۱۳۹۹). فعالیت بدنی بخش حیاتی در زندگی آنان است و نه تنها برای افزایش سلامتی و جلوگیری از بیماری، بلکه برای کاهش عوارض ثانویه‌ای که از معلولیت آنان ناشی می‌شود ضروری است. باور نمودن افراد جانباز و معلول و توسعه و تقویت و حمایت از فعالیت‌های ورزشی به منظور تأمین سلامت، نشاط روحی و بازتوانی جسمی آنان از جمله مهم‌ترین اهداف تربیت بدنی افراد جانباز و معلول است (وکیلی و همکاران، ۱۳۹۹).

درک و شناسایی عوامل مؤثر بر گرایش جانبازان و معلولین، این قشر جامعه، به سوی فعالیت‌های ورزشی نیازمند توجه جدی است. از جمله این عوامل می‌توان به وضعیت فرهنگی - اجتماعی اشاره کرد. لذا هدف از انجام پژوهش حاضر، واکاوی مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشد. نتایج پژوهش نشان داد که به ترتیب مؤلفه‌های ویژگی‌های دموگرافیک، محیط، نهادهای آموزشی، نگرش اجتماعی، هویت فردی، رسانه، دوستان، خانواده، از مؤلفه‌های فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت بدنی می‌باشند. که با نتایج پژوهش‌های پورسلطانی زرنندی و همکاران (۱۳۹۶) و سبحانی و همکاران (۱۳۹۴)، همخوان و همراستا می‌باشد.

ویژگی‌های دموگرافیک شامل وضعیت تأهل، جنسیت، سن، شغل و تحصیلات می‌باشد. معلولین با توجه به وضعیت درآمدی خود می‌توانند در فعالیت‌های ورزشی شرکت نمایند. لذا در صورتی که از منابع درآمدی ضعیفی برخوردار باشند، امکان حضور در محیط‌های ورزشی را ندارند. شیروانی و همکاران (۱۳۹۳)، در پژوهش خود دریافت اند که از بین مؤلفه‌های اجتماعی-اقتصادی، میزان درآمد، طبقه اقتصادی و تحصیلات با انگیزه مشارکت در فعالیت‌های ورزشی معلولین رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. همچنین افراد با سطح تحصیلات بالاتر، به طور منظم‌تری به ورزش و فعالیت‌های بدنی می‌پردازند که دلیل آن نیز داشتن آگاهی بیشتر در مورد فواید ورزش و فعالیت بدنی است (شیروانی و همکاران، ۱۳۹۳). بنابراین می‌توان با افزایش و بالا بردن سطح آگاهی و اطلاعات جانبازان و معلولان در مورد فواید ورزش، آن‌ها را بیشتر در این زمینه تشویق و یاری کرد. همچنین مشخص گردید که محیط از دیگر مؤلفه‌های فرهنگی اجتماعی مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت‌های ورزشی می‌باشد. نتایج این بخش با نتایج پژوهش‌های نادریان و همکاران (۱۳۸۸)، قهرمانی و همکاران (۱۳۹۲)، رزم‌آرا و همکاران (۱۳۹۵)، پورسلطانی زرنیدی و همکاران (۱۳۹۶)، گرالگو رودریگز همکاران (۲۰۱۹) و کانگ و تیلر (۲۰۱۴) همخوان و همراستا می‌باشد.

یکی از بهترین راه کارها برای گسترش فرهنگ ورزش در جامعه، ارائه‌ی آموزش صحیح حرکات ورزشی در مدارس، ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان برای ورزش کردن و همچنین شناسایی مشکلات و رفع موانع بر سر راه ورزش است (رون، ۱۳۸۸). بنابراین مدارس و به صورت کلی، نهادهای آموزشی در امر توسعه و گسترش ورزش در جامعه از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشند. در این پژوهش نیز مشخص گردید که نهادهای آموزشی از دیگر مؤلفه‌های مؤثر بر مشارکت معلولین در فعالیت‌های ورزشی می‌باشد. نگرش اجتماعی در این پژوهش که شامل اعتقاد به پیشرفت و ترقی، اعتقاد به عدالت اجتماعی و اعتقاد به برابری زن و مرد می‌باشد، از دیگر مؤلفه‌های اثرگذار بودند. واژه نگرش مترادف لغاتی مانند View (نظر یک شخص درباره یک پدیده) و Perception (برداشت و طرز تلقی یک فرد از یک پدیده) می‌باشد. نگرش‌ها تعیین می‌کنند که با محیط اطرافمان چگونه برخورد کنیم. دنیا را چگونه ببینیم. چه انتظاراتی از دیگران داشته باشیم، در کل می‌توان گفت که نگرش‌ها نظامی از تمایلات نسبت به پدیده‌های محیط پیرامون خودمان است (دانش‌مهر و احمدرش، ۱۳۸۸). نتایج این بخش از پژوهش با نتایج پژوهش‌های عبداللهی (۱۳۹۲) و جباری دانش و همکاران (۱۳۹۴) همخوان و همراستا می‌باشد. هویت فردی (نداشتن دید منفی نسبت به خود، اختلال در تنظیم وقت، اشکال در شناخت و معرفت دینی، نداشتن الگوی مناسب برای رفاقت، رعایت نکردن تعهد گروهی، عدم توجه به ارزش‌های اخلاقی و اشکال در اهداف بلندمدت) نیز از دیگر مؤلفه‌های اثرگذار بر مشارکت معلولین در فعالیت‌های ورزشی بود. این بخش از پژوهش با پژوهش بنی‌نصرت و همکاران (۱۳۹۳) همخوان و همراستا می‌باشد. مرادی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش خود به بررسی نقش‌های چهارگانه رسانه‌ها در ورزش پرداخته‌اند. ایشان دریافت اند که رسانه‌ها، چهار نقش مختلف شامل فرهنگ‌سازی، آموزشی، اطلاع‌رسانی و ایجاد مشارکت اجتماعی، دارند.

در این پژوهش نیز مشخص شد که رسانه به عنوان یکی از فاکتورهای اثرگذار بر مشارکت ورزشی معلولین می‌باشد. نتایج این بخش با نتایج پژوهش براون و پاپوس^۱ (۲۰۱۸)، همخوان و همراستا می‌باشد. مؤلفه‌ی بعدی دوستان می‌باشد. نقش این عامل به عنوان یک عامل برانگیزاننده در مشارکت ورزشی، در پژوهش آصفی و عموزاده (۱۳۹۶) نیز مورد بررسی قرار گرفته بود. ایشان عنوان نمودند که دوستان به عنوان دیگران مهم، نقش تعیین کننده‌ای بر میزان مشارکت نوجوانان در فعالیت‌های ورزشی دارند. همچنین عامل دیگر، در پژوهش ایشان، خانواده می‌باشد که در این پژوهش نیز به عنوان یک عامل اثر گذار می‌باشد. هر برنامه ای برای افراد معلول باید از زیرساخت های فیزیکی، مسائل نگرشی و نهادی برخوردار باشد. نحوه برخورد افراد با معلولیت توسط جامعه می‌تواند نقش مهمی در زندگی ورزشی و اعتماد به نفس آن ها داشته باشد. فقدان برابری بین افراد وجود دارد و می‌تواند با محدود بودن فرصت های مشارکت، فقدان حمایت مالی، عدم توجه رسانه ها و نبود حضور تماشاگران اندازه گیری شود (گراف^۲ و همکاران، ۲۰۰۹).

با توجه به نگرش بالقوه و موانع پیش روی مشارکت معلولین در فعالیت‌های ورزشی، سازمان ملل متحد^۳ (۲۰۰۶) هشت اصل هدایت کننده در ماده هفتم کنوانسیون حقوق افراد معلول را تدوین نموده است، از جمله: (۱) احترام برای حرمت ذاتی، استقلال فردی، از جمله آزادی انتخاب خود و استقلال افراد؛ (۲) عدم تبعیض؛ (۳) مشارکت کامل و موثر و انعکاس در جامعه؛ (۴) احترام به تفاوت و پذیرش افراد معلول به عنوان بخشی از تنوع و بشریت انسانی؛ (۵) برابری فرصت؛ (۶) دسترسی؛ (۷) برابری بین مردان و زنان؛ و (۸) احترام به ظرفیت های در حال رشد کودکان معلول و احترام به حق کودکان دارای معلولیت برای حفظ هویت آن ها.

برای این که افراد جانباز و معلول در جریان اصلی زندگی قرار گیرند، باید همانند افراد سالم از همه امکانات آموزشی، تفریحی و ورزشی بهره جویند و شاید مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بتواند یکی از بهترین نقش‌ها را در این زمینه ایفاء کند. از طریق ارتباطات ورزشی، فاصله اجتماعی بین افراد سالم و افراد معلول کمتر شده و بدین ترتیب فرصت‌های لازم برای ابراز توانایی‌ها و ویژگی‌های مثبت و کارا، به خصوص در ارتباط با جامعه ایجاد می‌شود. از این رو، براساس نتایج و تصویر به دست آمده از مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و وضعیت اجتماعی- فرهنگی جامعه مورد مطالعه، لزوم تدوین برنامه جدید و تجدید نظر و بازنگری در برنامه‌های جاری به منظور هماهنگی مشخص می‌شود. همچنین با توجه به حساسیت‌های خاص قشر مورد مطالعه، باید مشارکت در فعالیت‌های ورزشی این گروه را بسیار بااهمیت و جدی تلقی کرد و این نکته را در نظر داشت که عدم توجه به آن عواقب فرهنگی- اجتماعی و انتقادی شایان توجهی را در بر خواهد داشت. از این رو پیشنهاد می‌شود علاوه بر فراهم کردن امکانات ورزشی،

1. Brown & Pappous

2. Groff

3. United Nations

کلاس های آموزشی نیز به منظور افزایش درک تأثیرات مثبت شرکت در فعالیت ورزشی برای جانبازان و معلولان برگزار شود.
و اما جمله انتهایی:
قهرمانان "ورزش معلولیت" دیگر نمایندگان معلولیت نیستند؛ در واقع آن ها چهره هایی اند که نقص را با عملکرد مرتبط می کنند (مارسلینی^۱، ۲۰۱۸).

منابع

- آصفی، آ.ع.، عموزاده، ز. (۱۳۹۶). تدین مدل نقش دیگران مهم و مشارکت نوجوانان در فعالیت بدنی و ورزش، پژوهش در ورزش تربیتی، ۱۳: ۳۸-۱۷.
- بنی نصرت، ا.، حسین پور، ب.، قیامی راد، ا.، محمدپور، ح. (۱۳۹۳). رابطه بین سطوح عملکرد ورزشی کشتی گیران و هویت فردی و اجتماعی آنان. مجله مطالعات جامعه شناسی، ۷(۲۵): ۱۵۰-۱۳۸.
- پورسلطانی زرنندی، ح.، قاسمی، ح.، حواصل، م.، مرادی، ف. (۱۳۹۶). شناسایی موانع مشارکت جانبازان و معلولین استان البرز در ورزش. علوم ورزش بدون مرز، ۱(۴): ۱۶-۱.
- جباری دانش، ع.، واعظ موسوی، س. م. ک.، ناجی، م. (۱۳۹۴). عوامل و موانع گرایش کارکنان یک دانشگاه نظامی به ورزش ابلاغی و رابطه آن ها با نگرش افراد به ورزش، فصلنامه روانشناسی نظامی، ۶(۲۴): ۶۱-۴۷.
- جلالی فراهانی، م. (۱۳۸۷). مدیریت اوقات فراغت و ورزش های تفریحی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- دانش مهر، ح.، احمدرش، ر. (۱۳۸۸). بررسی نگرش های اجتماعی روستاییان نسبت به مشارکت اجتماعی، مجله توسعه روستایی، ۱(۱): ۱۵۵-۱۲۹.
- رزم آرا، ط.، یکتایار، م.، عبدی، س. (۱۳۹۵). بررسی عوامل بازدارنده مشارکت ورزشی بانوان پرستار شاغل در بیمارستان های دولتی. مطالعات تربیت بدنی و علوم ورزشی، ۱(۱): ۵۰-۴۱.
- رون، ه. (۱۳۸۸). برنامه تربیت بدنی در مدارس برای گسترش فرهنگ ورزش در جامعه. آموزش تربیت بدنی، ۱۰(۱): ۱۹-۲۳.
- سازمان بهزیستی. (۱۳۹۷). <http://www.behzisti.ir/>
- سبحانی، ع.، اندام، ر.، ظریفی، م. (۱۳۹۴). بررسی و اولویت بندی عوامل مؤثر و موانع مشارکت ورزشی معلولین شهر اهواز. مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ۲(۶): ۴۸-۴۱.

- شیروانی، ط، کیانی، م، انصاری اردلی، ز، انصاری اردلی، ر. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین ضوعیت اجتماعی - اقتصادی و انگیزه مشارکت به فعالیت‌های ورزشی در بین جانبازان و معلولان استان چهارمحال و بختیاری، رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۲(۷): ۷۵-۸۵.
- عبداللهی، د. (۱۳۹۲). عوامل بی رغبتی دختران نسبت به شرکت در فعالیت‌های ورزشی مدرسه. پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۹(۱۷): ۲۷-۴۶.
- قهرمانی، ج، محرم‌زاده، م، سعیدی، ش. (۱۳۹۲). بررسی عوامل بازدارنده موثر بر میزان شرکت معلمان زن مقاطع سه گانه تحصیلی در فعالیت‌های ورزشی شهر مرنند. پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، ۲(۶): ۵۷-۶۶.
- کیال، م، نادری نسب، م، ماجدی، ن. (۱۳۹۸). ارائه مدل مؤلفه‌های روان‌شناختی مؤثر بر مشارکت جانبازان و معلولین در فعالیت‌های ورزشی. مطالعات روانشناسی ورزشی، (۰)، - . doi: 10.22089/pspyj.2020.8128.1883
- گشتاسبی، ا. (۱۳۹۱). شناسایی و اولویت‌بندی عوامل بازدارنده و سوق دهنده مشارکت معلولین جسمی - حرکتی: نیازها و مشکلات، دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی، ۴۱: ۴۸-۷.
- مرادی، م، هنری، ح، احمدی، ع. (۱۳۹۰). بررسی نقش چهارگانه رسانه‌های ورزشی در توسعه فرهنگ ورزش همگانی، مدیریت ورزشی، ۱۸۰-۱۶۷.
- ، م، ذوالاکتاف، و، مشکل گشا، ا. (۱۳۸۸). موانع مشارکت ورزشی زنان و ارتباط آنها با انگیزه. علوم حرکتی و ورزش، ۷(۱۳): ۱۴۵-۱۴۵.
- وکیلی تنها، م، احمدی، س، سلیمانی، م. (۱۳۹۸). شناسایی و تدوین الگوی انگیزه‌های مشارکت ورزشی جانبازان و معلولین. مطالعات روانشناسی ورزشی، ۸(۳۰): ۱۴۳-۱۶۰. doi: 10.22089/pspyj.2019.7563.1815
- Bancel, N., & Gayman, J. M. (2002). *Du guerrier à l'athlète. éléments d'histoire des pratiques corporelles*. Paris: Presses Universitaires de France
- Battalio, S. L., Huffman, S. E., & Jensen, M. P. (2020). Longitudinal associations between physical activity, anxiety, and depression in adults with long-term physical disabilities. *Health Psychology, 39*(6), 529.
- Brown, C., & Pappous, A. (Sakis). (2018). "The Legacy Element . . . It Just Felt More Woolly": Exploring the Reasons for the Decline in People With Disabilities' Sport Participation in England 5 Years After the London 2012 Paralympic Games. *Journal of Sport and Social Issues, 019372351878123*. Doi: 10.1177/0193723518781237
- Burns, J. (2012). Falling through the rabbit hole: Elite sports and people with intellectual disabilities. *Journal of Critical Psychology Counselling and Psychotherapy, 11*(1), 56-63

- Çulhacik, G. D., Durat, G., & Eren, N. (2020). Effects of activity groups, in which art activities are used, on resilience and related factors in families with disabled children. *Perspectives in Psychiatric Care*.
- Doistua, J., Lazcano, I., & Madariaga, A. (2020). Self-Managed Leisure, Satisfaction, and Benefits Perceived by Disabled Youth in Northern Spain. *Frontiers in Psychology*, 11.
- Ferez, S., Ruffié, S., & Héas, S. (2017). Sports and “minorities”: Negotiating the Olympic model, sport, ethics, and philosophy. Taylor & Francis (Routledge). pp. 1–17.
- Gérard, S. (2016). The paralympic movement from 1944 to 2016: a processual analysis of institutional creation, maintenance and change. Thèse de doctorat en sciences de la motricité. Louvain-La-Neuve: Université Catholique de Louvain
- Giraldo-Rodríguez, L., Mino-León, D., Murillo-González, J. C., & Agudelo-Botero, M. (2019). Factors associated with environmental barriers of people with disabilities in Mexico. *Revista de Saúde Pública*, 53, 27. doi:10.11606/s1518-8787.2019053000556
- Groff, D. G., Lundberg, N. R., & Zabriskie, R. B. (2009). Influence of adapted sport on quality of life: Perceptions of athletes with cerebral palsy. *Disability and Rehabilitation*, 31, 318– 326.
- International Council of Sport Science and Physical Education. (2015). *Different. Just like you: A psychological approach promoting the inclusion of persons with disabilities*. Berlin, Germany: Author.
- Kung, S. P., & Taylor, P. (2014). The use of public sports facilities by the disabled in England. *Sport Management Review*, 17(1), 8–22. doi:10.1016/j.smr.2013.08.009
- Lantz, E., & Marcellini, A. (2018). Sport games for people with intellectual disabilities. Institutional analysis of an unusual international configuration. *Sport in Society*, 21(4), 635–648.
- Marcellini, A. (2018). The extraordinary development of sport for people with dis/abilities. What does it all mean? *Alter*, 12(2), 94–104. doi:10.1016/j.alter.2018.04.005
- United Nations. (2006). Convention on the rights of persons with disabilities. Retrieved from <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>
- verceer, A., richter, m., carine, A., (2009). “The role of behavioral factors in in explaining socio- economic differences in adolescent health: A

multilevel study in 33 countries”, *Journal of social science & medicine*, 69, (3). pp 396 – 403.

-Villoing, G., Perera, E., & Le Roux, N. (2018). The institutionalization of off-road wheelchair riding in France (1990–2015): “Truly a sport of sharing and diversity”. *Sport in Society*, 21(4), 664–677.

-World Health Organization. (2001). *International classification of functioning, disability and health*. Geneva, Switzerland: Author.

-Yilmaz, A., Kirimoglu, H., & Mirze, F. (2020). Examining the Sports Participation Motivation Levels of Physically Disabled and Hearing-Impaired Athletes. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(3), 55-65.